

מדינת ישראל
משרד החינוך

100 שנה לניל"י

תכניות ומסגרות פעולה במערכת החינוך

"אורה של ישראל לעולם לא יכבה. נצח ישראל לא ישקר, ארבע מלים. ארבע מלים שמבטאות את העוצמה המיוחדת של עמנו לאורך תולדותיו, ארבע מלים שהיו תמצית הדרך של חברי ארגון ניל"י... לפני הכל אני מצפה שכל תלמידי בתי הספר בישראל יכירו את תרומת ניל"י לקוממיות האומה". [\(מתוך דברי ראש הממשלה נתניהו בטקס 100 שנה למותה של שרה אהרונוסון, 19.10.2017\)](#)

בשנת תשע"ח אנו מציינים מאה שנה להצהרת בלפור ושבעים שנה לעצמאות מדינת ישראל. זו הזדמנות להעלות על נס את פועלן של קבוצות ומחותרות שפעלו באומץ ובנחישות למען הגשמת החזון הציוני ותרמו להקמתה של מדינת ישראל.

למרות שניל"י היה ארגון קטן מאוד שפעל תקופה קצרה ביותר, הוא הטביע חותם משמעותי על הסיפור הציוני.

ארגון ניל"י (נצח ישראל לא ישקר, שמואל א' ט"ו, כ"ט) הוא ארגון מחתרתי שהוקם בשנת 1915 ופעל ביישוב העברי בארץ ישראל בתקופת מלחמת העולם הראשונה. בשיאו מנה הארגון פחות מ-30 חברים פעילים. מייסדיו של ארגון ניל"י וראשיו היו האגרונום אהרן אהרנסון מזיכרון יעקב, שעמד בראש הארגון ואליו הצטרפו אחותו שרה, אחיו אלכסנדר, אבשלום פיינברג מחדרה, האחים נעמן ואיתן בלקינד מראשון לציון, יוסף לישנסקי ממטולה ועוד עשרות מבני המושבות. הארגון התמקד במתן שירותי מודיעין לחיל המשלוח המצרי (הכוח הבריטי שנלחם מול האימפריה העות'מאנית במערכה על סיני וארץ ישראל) במטרה למנף קשר מודיעיני לכדי נכס מדיני, וזאת על מנת לקדם את הקמתו של בית לאומי לעם היהודי בארץ ישראל. בנוסף לפעילות הריגול, עסקו אנשי ניל"י גם בהברחת כספים מחו"ל כסיוע לכלכלת היישוב. לאחר כשנתיים של פעילות חשפו העות'מאנים את המחותרת. חלק מראשיה נתפסו והוצאו להורג וכמה מאנשיה נשפטו לעונשי מאסר. לאחר חשיפת ארגון ניל"י הענישו העות'מאנים וכלאו גם אנשים רבים שכלל לא היו קשורים לפעילותה.

פועלה של מחותרת ניל"י בשלהי תקופת השלטון העות'מאני ובחירתה לפעול למען הבריטים מעלה סוגיות ערכיות אשר עוררו מחלוקת עמוקה ביישוב היהודי באותה עת.

מדינת ישראל משרד החינוך

מטרות

1. להכיר את סיפורה של מחתרת ניל"י ולדון בדילמות הקשורות לפעילותה
2. להכיר את הדמויות המרכזיות שהנהיגו את מחתרת ניל"י ולעמוד על הערכים שהנחו אותם

מסגרות פעילות

- **פעילות בית ספרית** - שילוב סיפורה של מחתרת ניל"י במסגרת תכנית בית ספרית לציון שבעים שנה למדינת ישראל..
- **שיעורי חינוך בכיתה** - מומלץ להקדיש לפחות שיעור חינוך אחד בעל-יסודי למחתרת ניל"י.
- **שילוב בתחומי הדעת** – שילוב סיפורה של מחתרת ניל"י (בדגש על פועלן של הדמויות המרכזיות) במסגרת שיעורי ספרות, היסטוריה, מולדת (כתה ד') וגיאוגרפיה (בכיתה ו'), במסגרת שיעורי חינוך לשוני (בעקבות הספר "שרה גיבורת ניל"י").
- **סיורים** – במסגרת תכנית הליבה להכרת הארץ ולאהבת מולדת משולבים ביקורים בזיכרון יעקב ובעתלית והכרות עם סיפורה של ניל"י. בחוזר מנכ"ל למנהלי בתי ספר יומלץ להרחיב סיורים [במוזיאון בית אהרונסון](#) כחלק מהיכרות עם אתרי מורשת משמעותיים.

פעילויות מתוכננות במחוז חיפה

- כנס נציגי מועצות תלמידים לציון 100 שנים לזכרה של שרה אהרונסון ומחתרת ניל"י (דצמבר/ינואר).
- שילוב ביקורים וסיורים בזיכרון יעקב ובעתלית במסגרת ימי שדה של של"ח.
- הכשרת מועצת התלמידים והנוער – נשים שסייעו להקמת המדינה: שרה אהרונסון
- הכרות עם פועלו של אהרון אהרונסון ומחתרת ניל"י במסגרת פעילויות חינוכיות במחנה עתלית.

מדינת ישראל משרד החינוך

חומרים מוצעים

- [גיליון על סדר היום מס' 95 - במלאות מאה ועשרים שנה להולדת שרה אהרונסון, מרץ 2010](#)
- גיליון על סדר היום 151.

באתר מפמ"ר היסטוריה, ממלכתי:

- מצגת 100 שנה לניל"י:
http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Mazkirut_Pedagogit/History/Hazaot/6-9.htm
- הצעה לסיור התואם את תכנית הלימודים, מומלץ מפמ"ר:
http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Mazkirut_Pedagogit/History/MishulchanHamafmar/mumlatz.htm

שידורי הטלוויזיה החינוכית:

- חדשות מהעבר בחינוכית, שרה אהרונסון, השלטון העותמאני וארגון ניל"י:
http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Mazkirut_Pedagogit/History/MishulchanHamafmar/mumlatz.htm
- אוצרות ומכמנים – ניל"י, מתוך אוצרות הספרייה הלאומית:
<https://www.youtube.com/watch?v=awjw8cwW8xg>